

BELGISCH ARBITRAGEHOF VOOR DE SPORT

ARBITRALE UITSPRAAK

Gevoegde zaken ARB. 139/19 & 140/19

Het scheidsgerecht is samengesteld uit de heer Philippe Billiet (voorzitter), de heer Frank Burssens en de heer Guido De Croock.

De arbiters doen, met betrekking tot onderhavig dossier, allen woonstkeuze op het adres van het Belgisch Arbitragehof voor de Sport (BAS) VZW, Boechoutlaan 9, 1020 Brussel

Pleitzitting: 30 april 2019

Inzake :

1. B.C. MISTER 100 LIER, biljartclub, feitelijke vereniging aangesloten onder stamnummer AL20, met zetel te “Taverne MISTER 100”, B-2500 LIER, Grote Markt 28, met als bestuurders de heren Raymond CEULEMANS, René LAUVRIJS, Kurt CEULEMANS, Luc HUYLEBROECK en Marco JANSSEN;

2. De heer A;

3. De heer B;

4. De heer C;

5. De heer D;

6. De heer E;

7. De heer F;

8. De heer G;

9. De heer H;

10. De heer I;

11. De heer J;

12. De heer K;

13. De heer L;

14. De heer M;

15. De heer N;

16. De heer O;

17. De heer P;

18. De heer Q;

19. De heer R;

20. De heer S;

21. De heer T;

22. De heer U;

Hierna “verzoekers” of “BC Mister 100 e.a.” genoemd;

Met als advocaten:

- Mr. Tist SCHOETERS, advocaat bij de balie Provincie Antwerpen, met kantoor te B-2500 LIER, Duwijkstraat 17 (ts@agiolaw.be); en
- Mr. Jonathan HIMPE, advocaat bij de balie Limburg, met kantoor te B-3500 HASSELT, Hendrik van Veldekesingel 150 bus 21 (jh@agiolaw.be).

tegen:

**V.Z.W. KONINKLIJKE BELGISCHE BILJARTBOND – A.S.B.L.
FEDERATION ROYALE BELGE DE BILLIARD**, KBO 0409.579.332,
met maatschappelijke zetel te B-3000 LEUVEN, Martelarenplein 1;

Hierna “Verweerder” of “KBBB” genoemd;

Met als advocaten:

- Mr. Tom VAN DE VOORDE en Mr. Filip GIJSSELS, advocaten, met kantoor te B-9900 EEKLO, Gentsesteenweg 56 (vandevoorde.tom@skynet.be).

I. DE PROCEDURE:

Verzoekers hebben op 1 maart 2019 (ARB 139/19) en op 23 maart 2019 (ARB 140/19) een verzoek tot arbitrage ingediend.

De Voorzitter van het scheidsrecht heeft op 3 april 2019 besloten om beide zaken samen te voegen, overeenkomstig Artikel 4 van het BAS arbitragereglement.

Partijen hebben, conform de toegekende termijnen en vormvereisten, elk hun stukken en besluiten overgemaakt, waarna de zaak in staat was om te worden gepleit op 30 april 2019.

Partijen hebben hun besluiten en middelen uitvoerig toegelicht op de zitting van 30 april 2019 die plaats vond op de zetel van het Belgisch Arbitragehof voor de Sport VZW, Boechoutlaan 9, 1020 Brussel.

Op deze zitting waren aanwezig:

- Voor alle Verzoekers: Meester Jonathan HIMPE;
- Tevens, voor Eerste Verzoeker in persoon: de heer Raymond CEULEMANS Q.Q. bestuurder van de feitelijke vereniging;
- Tevens, tweede Verzoeker in persoon, te weten de heer A;
- Voor Verweerder: Meester Tom VAN DE VOORDE

Partijen verklaren akkoord te gaan met de publicatie van onderhavige arbitrale uitspraak op de website van het BAS (www.bas-cbas.be), weze het dat enkel de identiteit van de Eerste Verzoeker en van de Verweerder in de publicatie mogen vermeld worden, terwijl de andere verzoekers geanonimiseerd dienen te worden in de publicatie van de uitspraak.

II. HET VOORWERP VAN DE VORDERING

Verzoekers vragen:

- 1) De beslissing te vernietigen van om het even welk orgaan binnen Verweerder om wedstrijden die na 30 november 2018 worden gespeeld in het lokaal van Eerste Verzoeker te bestraffen met een forfaitsscore ten nadele van de thuisspeler;
- 2) De beslissing van het Directiecomité van Verweerder dd. 30 januari 2019 te vernietigen;
- 3) De beslissing van de Raad van Bestuur van Verweerder dd. 4 maart 2019 te vernietigen;
- 4) Te zeggen voor recht dat de oorspronkelijke resultaten van de wedstrijden die na 30 november 2018 in het lokaal van Eerste Verzoeker werden gespeeld behouden blijven, zodat er lastens verzoekers geen enkele vorm van sanctie of veroordeling gelegd kan worden wegens het spelen van wedstrijden in het lokaal van Eerste Verzoeker;
- 5) Te zeggen voor recht dat iedere beslissing en/of praktijk van Verweerder op basis waarvan, zonder objectieve verantwoording, enkel biljartlakens van het merk Simonis worden toegelaten, nietig is, zodat dergelijke beslissing en/of praktijk niet aan verzoekers, noch aan enig ander lid van Verweerder, kan worden tegengesteld;
- 6) Verzoekers voorbehoud te verlenen tot het vorderen van schadevergoeding lastens Verweerder; en
- 7) Verweerder te veroordelen in de arbitragekosten.

Verzoekers vragen tevens dat, alvorens recht te doen, de overlegging van alle contractuele afspraken tussen Verweerder en Simonis te bevelen binnen de 5 kalenderdagen na de tussen te komen interim arbitrale beslissing.

Verweerder vraagt dat het arbitraal tribunaal zich onbevoegd zou verklaren, minstens dat de vordering van Verzoekers onontvankelijk zou worden verklaard. Ondergeschikt vraagt Verweerder dat de vordering van Verzoekers ongegrond zou worden bevonden. Verweerder vraagt tevens om Verzoekers te verwijzen tot de arbitragekosten.

III. DE FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN

Verweerder is de enige overkoepelende federatie van biljartclubs en is in die hoedanigheid de enige nationale instantie die ‘officiële’ biljartwedstrijden organiseert. Het betreft wedstrijden op groot biljart (Vrij spel, Bandstoten, Kader 47/1, Kader 47/2, Kader 71/2, Driebanden en Artistiek) en wedstrijden op klein biljart (Bandstoten, Kader 38/2, Kader 57/2 en driebanden).

Eerste Verzoeker is een biljartclub aangesloten bij Verweerder. Zij heeft de vorm van een feitelijke vereniging.

Tweede t.e.m. tweeëntwintigste Verzoekers zijn biljartspelers die geaffilieerd zijn aan Eerste Verzoeker. In die hoedanigheid zijn zij toegetroten leden van Verweerder.

Op 2 oktober 2018 ontving Eerste Verzoeker van een afgevaardigde van de Nationale Sportcommissie (hierna "NSC") een email waarin laatstgenoemde zou aanklagen dat er in het lokaal van Eerste Verzoeker, op de Match Biljarts, geen lakens Simonis liggen. In die email werd verwezen naar art 2/2 E van de sport reglementen. Eerste Verzoeker werd gevraagd om uiterlijk tegen 1 december 2018 “gereguleerde lakens” te plaatsen. Na deze datum zouden er op de betreffende biljarts geen wedstrijden meer mogen plaatsvinden.

Op 11 oktober 2018 verzocht de raadsman van Eerste Verzoeker verduidelijking aan de afgevaardigde van de NSC aangezien de reglementen van Verweerder nergens voorschrijven dat er enkel op lakens van het merk Simonis gespeeld zou mogen worden. In dat schrijven werd uitdrukkelijk verzocht te willen verduidelijken of er al dan niet een formele of informele klacht werd ingediend met betrekking tot de biljartlakens van Eerste Verzoeker, alsmede door welke contracten Verweerder dan wel gebonden is.

Eerste Verzoeker ontving geen reactie en zond een rappel op 21 november 2018. Nog diezelfde dag ontving de raadsman van Eerste Verzoeker een schrijven van de raadsman van Verweerder met wederom de melding dat enkel lakens van het merk Simonis zouden zijn goedgekeurd. Naar eigen zeggen zou Eerste Verzoeker hier reeds jaren zeer goed van op de hoogte zijn, hetgeen Eerste Verzoeker betwist. Voor het overige verschaft Verweerder geen verdere uitleg.

Omdat Eerste Verzoeker nog steeds geen antwoord had gekregen op de vraag (i) of er al dan niet een klacht werd ingediend m.b.t. de conformiteit van zijn biljartlakens en (ii) waaruit zou moeten blijken dat enkel lakens van het merk Simonis goedgekeurd zouden zijn, verzond de raadsman van Eerste Verzoeker op 22 november 2018 nogmaals een nieuw schrijven aan de raadsman van Verweerder waarin, in essentie, deze vragen werden hernomen.

Eerste Verzoeker ontving wederom geen antwoord en de raadsman van Eerste Verzoeker verzond op 29 november 2018 nogmaals een rappel aan de raadsman van Verweerder.

Diezelfde dag ontving de raadsman van Eerste Verzoeker een antwoord van de raadsman van Verweerder met de melding dat het sportreglement uitdrukkelijk voorziet dat het speelveld en banden bekleed moeten zijn met lakens van groene of blauwe kleur, goedgekeurd door Verweerder. Voorts werd in dat schrijven aangehaald dat enkel lakens van het merk Simonis goedgekeurd zouden worden daar deze voldoen aan alle gestelde eisen. Noch de gestelde eisen, noch de toepasselijke goedkeuringsprocedure, noch enig bewijs van goedkeuring van Simonis lakens werden evenwel door Verweerder bijgevoegd of verduidelijkt.

Bij schrijven van 30 november 2018 laat de raadsman van Eerste Verzoeker aan de raadsman van Verweerder verstaan dat er nog steeds geen antwoord werd gegeven op de gestelde vragen, dat de sportreglementen nergens het gebruik van lakens van het merk Simonis voorschrijven, dat er ter zake geen vaststellingen zouden zijn gebeurd en, meer in het algemeen, dat de interne disciplinaire procedure door Verweerder niet zou zijn gerespecteerd.

Op 1 december 2018 verspreidt de afgevaardigde van de NSC het volgende bericht:

“Aangezien de biljartlakens in BC MISTER 100 niet conform zijn volgens de reglementen van de KBBB:

Individuele kampioenschappen:

Alle matches die gespeeld worden op niet goedgekeurde lakens (Simonis) en/of met niet goedgekeurde ballen (Aramith) zullen ongeldig verklaard worden ten nadele van de thuis speler. De wedstrijden mogen in een andere locatie gespeeld worden op en met goedgekeurde materiaal. Overeen te komen tussen de spelers.

Team competitie (Beker der Gewesten – NIDM – Interclubs)

De wedstrijden die gespeeld worden op en/of niet goedgekeurde materiaal zullen als ongeldig verklaard worden ten nadele van de thuis ploeg (gestraft met forfait uitslag voor de thuisploeg). De wedstrijden mogen in een andere locatie gespeeld worden op en met goedgekeurde materiaal. Overeen te komen tussen de ploegen.”

Op 9 december 2018 verspreidt de afgevaardigde van de NSC het volgende bericht:

“Beste sportbestuurders,

Maandag 3/12/18 hebben Luc Peeters en mezelf vastgesteld dat de lakens bij Mister 100 zowel op klein als op groot biljart nog steeds niet conform waren met de reglementen van de KBBB. Aangezien de deadline die gesteld was aan Mister 100, om dit in orde te brengen voor 1/12/2018, verstreken is, zullen alle wedstrijden gespeeld in Mister 100, na

30/11/2018, omgezet worden in een FF voor de thuisspeler. Men hoeft hiervoor niet te spelen "onder voorbehoud".

Dit om alle misverstanden te vermijden."

Verzoekers werpen op dat zij zodoende reeds geconfronteerd werden met sportieve sancties vooraleer zij kennis konden nemen van enige klacht, laat staan hun verweer hebben kunnen voordragen bij een bevoegde instantie.

Op 11 december 2018 betwistte Eerste Verzoeker de uitslag van een NIDM-ontmoeting tussen M100/1 en TBA Biljartpalace/1, en verzette zij zich formeel tegen de door Verweerder opgelegde sancties en dit voor alle wedstrijden waarbij Verweerder forfaitcijfers voor de thuisspelers zou noteren.

Reeds diezelfde dag antwoordde de afgevaardigde van de NSC dat de wedstrijd als niet gespeeld zou worden beschouwd (forfait 0-8) en dat tegen deze beslissing hoger beroep aangetekend kon worden bij de NSC binnen een termijn van vijf dagen.

Op 13 december 2018 dienden alle Verzoekers gezamenlijk een tijdig en gemotiveerd verzoekschrift hoger beroep in.

Omdat Verzoekers geen reactie mochten ontvangen op het door hun ingestelde beroep, zond de raadsman van Verzoekers rappels aan Verweerder op 20 december 2018 en op 31 december 2018.

Verzoekers merken op dat aan hun verzoekschrift hoger beroep door Verweerder geen enkel gevolg werd verleend en dat zij nooit werden opgeroepen om te verschijnen voor om het even welk orgaan van Verweerder. Zij voegen daaraan toe dat de schriftelijke reactie van 21 december 2018 vanwege de raadsman van Verweerder niet kan gelijkgesteld worden met een behandeling van het door verzoekers ingestelde hoger beroep.

Op 3 januari 2019 bezorgde de raadsman van Verweerder aan de raadsman van Verzoekers een kopie van het verslag van de NSC van 27 december 2018. Punt 5. a) van dit verslag luidt als volgt:

"BC Mister 100 Lier – Een lijst van alle niet geldige matches gespeeld na 01/12/2018 op niet reglementair materiaal is terug te vinden in de bijlage 1. Al deze wedstrijden werden door de thuisploeg verloren met forfaitcijfers."

Tegen deze beslissing van de NSC zou volgens de raadsman van Verweerder hoger beroep ingesteld kunnen worden bij het Directiecomité van Verweerder en dit overeenkomstig de bepalingen van het reglement van inwendige orde.

Op 8 januari 2019 dienden alle Verzoekers gezamenlijk een tijdig en gemotiveerd hoger beroep in tegen de beslissing van de NSC van 27 december 2018. Verzoekers drongen daarbij

nogmaals aan op inzage en/of een afschrift van het dossier en verzochten Verweerder uitdrukkelijk om de schorsende werking van het door hun ingestelde hoger beroep te willen respecteren. Tevens benadrukten Verzoekers dat nog steeds geen gevolg werd verleend aan het eerdere hoger beroep dat op 13 december 2018 door hen werd ingesteld bij de NSC.

Bij schrijven van 10 januari 2019 bevestigde de raadsman van Verweerder de goede ontvangst van het hoger beroep van 9 januari 2019. De raadsman van Verweerder stelde in dit schrijven dat Verzoekers uitgenodigd zouden zijn geweest voor de vergadering van de NSC, hetgeen door Verzoekers wordt betwist. Een bewijs van uitnodiging wordt door Verweerder niet bijgebracht.

Op 17 januari 2019 werd (enkel) Eerste Verzoeker uitgenodigd om aanwezig te zijn op de behandeling van het hoger beroep op de zitting van het Directiecomité van 21 januari 2019.

Op 5 februari 2019 ontving Eerste Verzoeker de beslissing van het Directiecomité dd. 30 januari 2019 inzake “*het hoger beroep van B.C. MISTER 100 LIER, biljartclub met stamnummer AL20 alsmede van zijn individuele leden (appellanten)*”. Het hoger beroep werd door het Directiecomité ontvankelijk doch niet gegrond verklaard.

Tweede t.e.m. tweeëntwintigste Verzoekers zijn verbaasd dat er wederom reeds een beslissing werd genomen zonder dat zij werden gehoord.

Op 9 februari 2019 dienden alle Verzoekers in toepassing van artikel 8.4.1. van het reglement van inwendige orde (RIO) gezamenlijk een gemotiveerd verzoekschrift tot hoger beroep in bij de Raad van Bestuur van Verweerder wegens het niet respecteren van de procedure en de rechten van verdediging (“*evocatie*”).

De desbetreffende hoorzitting vond plaats te Leuven op 28 februari 2019.

Op 1 maart 2019 dienden Verzoekers een eerste verzoekschrift tot arbitrage in bij het Belgisch Arbitragehof voor de Sport (ref.: Arb. 139/19).

Verzoekers voeren aan dat zij ten gronde alle interne rechtsmiddelen reeds hadden uitgeput zodat er geen intern hoger beroep meer open stond tegen de beslissing van het Directiecomité dd. 30 januari 2019 (kennisgeving 5 februari 2019).

Verzoekers hebben zich in het eerste verzoekschrift tot arbitrage uitdrukkelijk alle rechten voorbehouden om, zodra de Raad van Bestuur uitspraak zou doen omtrent het evocatieberoep, een bijkomend verzoekschrift neer te leggen voor wat betreft de middelen van Verzoekers die betrekking hebben op het niet respecteren van de procedure en de rechten van verdediging door Verweerder.

Op 8 maart 2019 werd de beslissing van de Raad van Bestuur *dd.* 4 maart 2019 inzake het evocatieberoep medegedeeld aan Eerste Verzoeker en zijn raadslieden. Het evocatieberoep werd door de Raad van Bestuur onontvankelijk en ongegrond verklaard.

In essentie, oordeelde de Raad van Bestuur dat het beroep (i) onontvankelijk zou zijn wegens niet betaling van een borgsom en (ii) dat er geen inbreuk werd gepleegd op de bepalingen van het Vlaams Decreet van 24 juli 1996. Verzoekers merken op dat zij nooit werden uitgenodigd tot betaling van enige borgsom, ondanks hun uitdrukkelijk verzoek daartoe in hun verzoekschrift.

Op 23 maart 2019 dienden verzoekers een tweede verzoekschrift tot arbitrage in bij het Belgisch Arbitragehof voor de Sport (ref.: Arb. 140/19). Dit betrof een extern hoger beroep tegen de beslissing van de Raad van Bestuur *dd.* 4 maart 2019 inzake het evocatieberoep dat verzoekers nog hadden ingesteld wegens het niet respecteren van de procedure en de rechten van verdediging door Verweerder.

Bij beschikking van 3 april 2019 besliste de Voorzitter van de arbiters van het BAS, met het akkoord van alle partijen, de samenvoeging van beide dossiers en werd de procedurele kalender vastgesteld.

IV. BEOORDELING:

IV.1. INZAKE BEVOEGDHEID

Het BAS is belast met de arbitrage in sportaangelegenheden voor zover de statuten of reglementen van een sportvereniging, of een bijzondere overeenkomst hierin voorzien. Het BAS is tevens belast met de arbitrage in die aangelegenheden waar een wet of decreet verplichtend in arbitrage bij het BAS voorzien (art. 1.1 BAS Arbitragereglement).

De arbitrage kan als voorwerp hebben het beroep tegen een beslissing van een sportbond, wanneer deze beroepsmogelijkheid in de statuten of reglementen ervan is bepaald. De arbitrage kan ook betrekking hebben op elk ander geschil in sportaangelegenheden dat de partijen in laatste aanleg door arbitrage willen beslechten (art. 1.4 BAS Arbitragereglement). Indien, niettegenstaande een *prima facie* geldige arbitrageovereenkomst, één van de partijen één of meer excepties opwerpt betreffende het bestaan, de geldigheid of de draagwijdte van de arbitrageovereenkomst, doet het arbitragecollege uitspraak over zijn eigen bevoegdheid (artikel 19.3 BAS Arbitragereglement). Dit wordt eveneens bevestigd door artikel 1690, § 1 Ger.W.

Verweerder haalt *in casu* diverse argumenten aan om de bevoegdheid van het arbitragecollege te betwisten.

Vooreerst stelt Verweerder stelt dat bepaalde vorderingen van Verzoekers geen sportaangelegenheid zouden betreffen, maar integendeel enkel een beslissing betreffen over het materiaal en op welke lakens wedstrijden binnen Verweerder mogen worden gespeeld.

In dat opzicht is Verweerder van oordeel dat het arbitragecollege niet bevoegd is om zich uit te spreken over (1) de vordering van Verzoekers die ertoe strekt de beslissing en/of de praktijk van Verweerder op basis waarvan enkel lakens van het merk Simonis worden toegelaten te vernietigen, en (2) de vordering van Verzoekers die ertoe strekt de beslissing van om het even welk orgaan binnen Verweerder om wedstrijden die na 30 november 2018 worden gespeeld in het lokaal van Eerste Verzoeker te bestraffen met een forfaitsscore ten nadele van de thuisspeler.

Het arbitragecollege is van oordeel dat een beslissing omtrent het materiaal waarmee een sport moet worden beoefend terdege een sportaangelegenheid betreft. Het betreft immers in essentie één van de voorschriften welke deelname tot de desbetreffende sport mogelijk maken.

Als **tweede argument** stelt Verweerder dat de beslissingen door de Nationale Sportcommissie reeds zouden zijn genomen in 2016, meerbepaald dat geen enkele officiële wedstrijd voor Verweerder nog mocht gespeeld worden op door Verweerder niet goedgekeurde lakens.

Dit argument inzake laattijdigheid betreft eerder een argument om de ontvankelijkheid *ratio tempore* van de vorderingen van Verzoekers te betwisten en dient eerder te worden behandeld in een analyse van ontvankelijkheid van de ingestelde vorderingen.

In zijn **derde argument** verwijst Verweerder naar artikel 8.6 van het reglement van inwendige orde (RIO), dat in een arbitragemogelijkheid voorziet, maar dat volgens Verweerder alleen van toepassing kan zijn op beslissingen genomen op grond van artikel 8 RIO, meerbepaald in het geval er sprake is van tuchtbeslissingen. Artikel 8.6 RIO kan volgens Verweerder niet gelden voor beslissingen genomen op grond van een andere bepaling van het reglement.

Concreet zou volgens Verweerder de NSC enkel een beslissing genomen hebben binnen de bestaande reglementen en zou deze beslissing enkel gemotiveerd gewijzigd kunnen worden door de Raad van Bestuur van Verweerder. Verweerder verwijst terzake naar artikel 7.1.1. RIO.

Het standpunt van Verweerder kan niet worden bijgetreden aangezien Artikel 7.2.2. RIO uitdrukkelijk bepaalt dat de NSC de tuchtprocedure uitvoert overeenkomstig artikel 8 RIO.

Artikel 8.6 RIO luidt: *“Indien geschillen niet intern opgelost kunnen worden kan altijd beroep gedaan worden op de Belgische Arbitragecommissie voor de Sport. Het reglement en de vereisten kunnen geconsulteerd worden op hun website <http://www.bas-cbas.be>”*

Bovendien heeft de raadsman van Verweerder er bij schrijven *dd.* 21 december 2018 zélf op gewezen dat in voorliggend geval de tuchtprocedure *ex* artikel 8 RIO gevolgd dient te worden door elk lid afzonderlijk van Verweerder.

Ook wordt vastgesteld dat verzoekers *in casu* wel degelijk geconfronteerd worden met (sportieve) disciplinaire sancties met een tuchtrechtelijk karakter en hebben zij in *casu* de vereiste interne procedures uitgeput alvorens zij zich tot het arbitragecollege hebben gewend.

Op 6 maart 2019 gaf Verweerder aan dat zij de BAS-arbitrageovereenkomst in BAS-arbitrage 139-19 "onder alle voorbehoud en zonder enige nadelige erkenning getekend heeft".

Bij het ondertekenen van de BAS-arbitrageovereenkomst op 2 april 2019 in BAS-arbitrage 140-19 formuleerde Verweerder geen bezwaar meer, zoals wordt opgemerkt door Verzoekers. Verweerder verklaarde zich akkoord op 2 april 2019 bovendien akkoord met de samenvoeging van de beide dossiers in deze arbitrageprocedure.

Die arbitrageovereenkomst werd geldig aangegaan en strekt partijen tot wet. De arbitrageovereenkomst verwijst uitdrukkelijk naar het verzoek tot arbitrage zoals dit werd geformuleerd *dd.* 1 maart 2019 en 23 maart 2019. Zodoende heeft Verweerder de bevoegdheid van het arbitragecollege aanvaard voor de vorderingen van Verzoekers zoals die toen reeds werden verwoord. Verweerder haalt geen enkel argument aan dat afbreuk zou kunnen doen aan de geldigheid van de arbitrageovereenkomst.

IV.2. INZAKE ONTVANKELIJKHEID

Verweerder vraagt in ondergeschikte orde, wanneer het arbitragecollege zich bevoegd zou verklaren, om de vorderingen van Verzoekers onontvankelijk te verklaren.

Inzake de ontvankelijkheid stelt Verweerder in een **eerste middel** dat de vorderingen van Verzoekers laattijdig werden ingesteld aangezien de NSC van Verweerder reeds in 2016 zou hebben beslist dat enkel op lakens en met speelballen kan gespeeld die zijn goedgekeurd door Verweerder. Verweerder voegt daaraan toe dat Verzoekers destijds niet hebben gereageerd tegen die beslissing. Volgens Verweerder kan de beslissing dat er enkel met lakens kan gespeeld worden die goedgekeurd worden door Verweerder niet meer aangevochten worden, rekening houdende met artikel 20 van het BAS Arbitragereglement.

Uit de Vorderingen van Verzoekers en de toelichtingen die daaraan werden gegeven, kan evenwel niet worden afgeleid dat Verzoekers enige beslissing *dd.* 2016 zouden aanvechten. In tegendeel, de beslissingen en handelingen waartegen Verzoekers optreden dateren allen na 30 november 2018, zoals verwoord in hun besluiten en mondeling toegelicht ter zitting. Bovendien blijkt uit niets dat Verzoekers zich wensen te verzetten tegen een goedkeuringsvereiste maar blijkt afdoende dat Verzoekers zich nu net verzetten tegen de

wijze waarop dergelijke vereiste door Verweerder wordt toegepast na 30 november 2018. Het eerste argument van Verweerder kan dus niet worden bijgetreden.

In zijn **tweede middel** meldt Verweerder dat Eerste Verzoeker vijftig leden heeft, waarvan er slechts 21 een verzoek tot arbitrage hebben ingediend. Verweerder stelt dat het verzoek tot arbitrage van deze 21 leden (te weten Verzoekers 2 tot 22) onontvankelijk is bij gebrek aan belang. Verweerder is immers van mening dat enkel de club als zodanig een rechtstreeks belang kan hebben daar de thuiswedstrijden van de club niet geldig werden verklaard.

Uit de overgemaakte stukken en pleidooien blijkt evenwel afdoende dat Tweede t.e.m. Tweeëntwintigste Verzoekers biljartspelers zijn die geaffilieerd zijn aan Eerste Verzoeker. In die hoedanigheid zijn zij tevens toegetreden leden van Verweerder. Zij spelen hun thuiswedstrijden in de lokalen van Eerste Verzoeker en worden dan rechtstreeks geraakt door de sancties die Verweerder oplegt. Tweede t.e.m. Tweeëntwintigste Verzoekers hebben aldus kennelijk een dadelijk belang in de zin van artikel 18 Ger. W. om hun vordering in te stellen. Daarbij is niet vereist dat zij allen reeds schade zouden hebben geleden (Cass. 29 februari 1996, *Arr.Cass.* 1996, 210 en *Pas.* 1996, I, 224). Bovendien hebben Tweede t.e.m. Tweeëntwintigste Verzoekers allen ook voldoende belang om schending van een ernstig bedreigd recht te voorkomen (Cass. 3 december 1984, *Arr.Cass.* 1984-85, 464 en *Pas.* 1985, I, 414). In het bijzonder dreigen deze spelers immers rechtstreeks alle thuiswedstrijden te verliezen met forfaitcijfers omwille van de beslissing binnen Verweerder om wedstrijden die na 30 november 2018 worden gespeeld in het lokaal van Eerste Verzoeker te bestraffen met een forfaitsscore ten nadele van de thuisspeler. Uit pleidooien blijkt bovendien dat diverse thuisspelers reeds daadwerkelijk werden bestraft met dergelijke forfaitsscores. Om deze redenen kan ook het tweede argument van Verweerder niet worden bijgetreden.

In zijn **derde middel** meldt Verweerder dat het Verzoek van Eerste Verzoeker onontvankelijk, moet worden bevonden aangezien (i) Eerste Verzoeker een feitelijke vereniging is zonder rechtspersoonlijkheid, (ii) niet werd ingeschreven in de Kruispuntbank van Belgische Ondernemingen, en (iii) niet alle leden van Eerste Verzoeker werden vermeld in zijn verzoek. Verweerder meent bovendien dat, uit het feit dat 29 leden van Eerste Verzoeker niet zouden “optreden”, zou moeten blijken dat de meerderheid van Eerste Verzoeker zich niet akkoord verklaart met de acties die Eerste Verzoeker onderneemt. Verweerder merkt bijkomend op dat er geen vertegenwoordiger optreedt voor Eerste Verzoeker of, anders gezegd, dat zijn vordering niet wordt ingesteld door zijn Voorzitter als vertegenwoordiger van de club.

Het arbitragecollege stelt vooreerst vast dat de heer Raymond CEULEMANS Q.Q. ter zitting verschijnt en ook uitdrukkelijk in zijn hoedanigheid van bestuurder van Eerste Verzoeker wordt genoemd in de procedur stukken van Eerste Verweerder. Het bestuursmandaat van de heer Raymond CEULEMANS wordt niet betwist en uit niets blijkt dat de heer CEULEMANS Q.Q. de vereniging niet zou mogen of kunnen vertegenwoordigen. Het arbitragecollege ziet tevens geen enkele reden om aan te nemen dat een optreden van de heer CEULEMANS Q.Q. de belangen van Verweerder zou kunnen schaden, temeer daar Verweerder geen enkel

bewijsstuk voorlegt waaruit zou moeten blijken dat enig lid van Eerste Verzoeker niet akkoord zou gaan met het uitgeoefende bestuursmandaat van de heer Raymond CEULEMANS of de wijze waarop zulk mandaat in onderhavige procedure zou zijn uitgeoefend. Verweerder legt bovendien ook geen enkel dienend stavingsstuk voor omtrent zijn bewering dat leden van Eerste Verzoeker niet akkoord zouden zijn met het instellen van de procedure door Eerste Verzoeker. Uit het feit dat Verweerder zélf de ledenlijst van Eerste Verzoeker bijbrengt (stuk 1 bundel Verweerder), blijkt overigens ontegensprekelijk dat Verweerder voldoende op de hoogte is van de precieze identiteit van de materiële procespartij. Het arbitragecollege herinnert er tevens aan dat feitelijke verenigingen niet inschrijvingsplichtig zijn in de Kruispuntbank van Belgische Ondernemingen en meent dat Verweerder, door een feitelijke vereniging als lid te aanvaarden en door aan dat lid sancties op te leggen, moet aanvaarden dat die feitelijke vereniging over dezelfde verweermiddelen kan beschikken als elk ander rechtssubject. (in gelijke zin, zie R.v.St. (9e k.) nr. 164.342, 6 november 2006). Uit niets blijkt dat in deze de rechten van verdediging van Verweerder zouden zijn geschonden.

IV.2. TEN GRONDE

Ten gronde halen Verzoekers diverse middelen aan om hun vorderingen te staven. Verzoekers stellen daarbij (1) dat de biljarttafels van Eerste Verzoeker wel degelijk zouden voldoen aan de normen zoals voorgeschreven in de sportreglementen van Verweerder, (2) dat de bestraffing met forfaitcores reglementaire basis mist, (3) dat de praktijk van Verweerder in strijd is met het Belgisch en/of Europees mededingingsrecht en aldus nietig is, en (4) dat hun rechten van verdediging werden geschonden.

Partijen zijn het eens dat de toepasselijke normen inzake toegelaten lakens op de wedstrijden van Verweerder louter zijn weergegeven of voortvloeien uit Artikel 2/2 van de sportreglementen van Verweerder. Een moeilijkheid volgt *in casu* uit het feit dat, omtrent het gebruik van lakens, dit reglement enkel voorziet dat deze van groene of blauwe kleur moeten zijn en moeten worden goedgekeurd door Verweerder.

De precieze goedkeuringscriteria en de toepasselijke goedkeuringsprocedure werden nergens uitgeschreven. De toepasselijke normen zijn aldus niet schriftelijk gestipuleerd. Kennelijk houdt Verweerder zich desbetreffend elk recht voor om een laken al dan niet goed te keuren. Ook omtrent de precieze sanctie in geval van gebruik van een niet toegelaten laken werd geen bepaling opgenomen in de sportreglementen van Verweerder, zodat dient vastgesteld dat Verweerder zich andermaal desbetreffend vrijheid voorbehoudt.

Bij de analyse van de vraag of de weigering van goedkeuring in hoofde van Verweerder en de door Verweerder toegepaste sanctie zijn toegelaten, stellen Verzoekers zich de vraag of de handelingen van Verweerder in strijd zouden zijn met het Belgisch en/of Europees mededingingsrecht.

Omtrent het argument inzake restrictieve mededingingspraktijken verwijzen verzoekers ten eerste naar een vermeende kartelafsprak tussen Verweerder en Simonis maar leggen zij desbetreffend geen sluitend bewijs voor. Verzoekers slagen er dus niet in om een schending van Artikel 101 VWEU of van artikel IV.1 van het Wetboek Economisch recht aan te tonen en het komt niet toe aan een arbitragecollege om zich inquisitoir op te stellen en zelf een onderzoek te beginnen voeren, temeer daar Simonis geen partij is tot deze procedure.

Daarnaast stellen Verzoekers dat Verweerder restrictieve mededingingspraktijken stelt middels een misbruik van machtspositie, en zodoende artikelen 102 VWEU en IV.1 van het Wetboek Economisch recht zou schenden.

Artikel 102 VWEU bepaalt dat

“Onverenigbaar met de interne markt en verboden, voor zover de handel tussen lidstaten daardoor ongunstig kan worden beïnvloed, is het, dat een of meer ondernemingen misbruik maken van een machtspositie op de interne markt of op een wezenlijk deel daarvan.

Dit misbruik kan met name bestaan in:

- a) het rechtstreeks of zijdelings opleggen van onbillijke aan- of verkoopprijzen of van andere onbillijke contractuele voorwaarden;*
- b) het beperken van de productie, de afzet of de technische ontwikkeling ten nadele van de verbruikers;*
- c) het toepassen ten opzichte van handelspartners van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hun daarmee nadeel berokkenend bij de mededinging;*
- d) het feit dat het sluiten van overeenkomsten afhankelijk wordt gesteld van het aanvaarden door de handelspartners van bijkomende prestaties, welke naar hun aard of volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.”*

Artikel IV.1 van het Wetboek Economisch recht bepaalt in gelijkaardige bewoordingen

“Het is verboden, zonder dat hiertoe een voorafgaande beslissing nodig is, dat één of meer ondernemingen misbruik maken van een machtspositie op de betrokken Belgische markt of op een wezenlijk deel daarvan.

Dit misbruik kan met name bestaan in :

- 1° het rechtstreeks of zijdelings opleggen van onbillijke aan- of verkoopprijzen of van andere onbillijke contractuele voorwaarden;*
- 2° het beperken van de productie, de afzet of de technische ontwikkeling ten nadele van de verbruikers;*
- 3° het toepassen ten opzichte van handelspartners van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hun daarmee nadeel berokkenend bij de mededinging;*
- 4° het feit dat het sluiten van overeenkomsten afhankelijk wordt gesteld van het aanvaarden door de handelspartners van bijkomende prestaties, welke naar hun aard of*

volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.”

Er kan geen twijfel over bestaan dat Verweerder een “onderneming” is in de zin van het mededingingsrecht, te weten een eenheid die een economische activiteit uitoefent of die een economisch doel nastreeft, ongeacht haar rechtsvorm en de wijze waarop zij wordt gefinancierd. (HvJ, C-41/90, *Höfner en Elsnér*, *Jur.* 1991, I, 1979, §21; HvJ, 36/74, *Walrave en Koch*, *Jur.* 1974, I, 1405, §4; HvJ, 13/76, *Donà*, *Jur.* 1976, I, 1333, §12; HvJ, C-415/93, *Bosman*, *Jur.* 1995, I, 4921, §73; HvJ, C-519/04P, *Meca-Medina*, *Jur.* 2006, I, 6991, §22; HvJ, C-51/96 en C-191/97, *Deliège*, *Jur.* 2000, I, 2549, §46; Ger., T-193/02, *Piau*, *Jur.* 2005, II, 209, §70; Ger., T-193/02, *Piau*, *Jur.* 2005, II, 209, §69; Voorz. RvM 6 december 2000, nr. 2000-V/M-39, *ETE-Kilt v. ASAF*, *BS* 27 februari 2001, 6.113; Voorz. RvM 13 november 2001, nr. 2001-V/M-58, *BVBA Daems Racing v. VZW Vlaamse Autosportfederatie*, *BS* 4 april 2002, 13.925, IV.2.1; Voorz. RvM 19 december 2003, nr. 2003-V/M-101, *Liège Tilleur SA v. Union Royal Belge des Sociétés de Football Association*, *BS* 6 mei 2004, 37.105).

Verweerder heeft in zijn hoedanigheid als overkoepelende federatie van de biljartsport in België, een monopolie. Zijn machtspositie situeert zich in het bijzonder op de nationale markt van het organiseren van biljartwedstrijden, waaronder ook het organiseren van driebanden wedstrijden. Verweerder is aldus in een positie die hem in staat stelt om de instandhouding van een daadwerkelijke mededinging in de relevante markt van het organiseren van driebanden wedstrijden te verhinderen en die het hem mogelijk maakt zich in belangrijke mate onafhankelijk van zijn concurrenten en afnemers te gedragen (HvJ, 27/76, *United Brands*, *Jur.* 1978, I, 207, §65).

De vraag of de aangevochten beslissingen van Verweerder zuiver sportief zouden zijn van aard, is niet dienend om te bepalen of voormelde mededingingsregels van toepassing zouden zijn (HvJ, 18 juli 2006, zaak C-519/04 P, randnummer 27).

In casu moet daarentegen rekening worden gehouden met de algehele context waarbinnen de aangevochten beslissingen van Verweerder werden genomen, en meer in het bijzonder met de doelstellingen ervan. Vervolgens moet worden onderzocht, of de daaruit voortvloeiende beperkende gevolgen voor de mededinging inherent zijn aan deze nagestreefde doeleinden en of zij evenredig zijn aan deze doeleinden. Dit laatste criterium vereist dat opgelegde beperkingen niet verder zouden gaan dan noodzakelijk om het goede verloop van de sportcompetitie te verzekeren. (HvJ, 18 juli 2006, zaak C-519/04 P, randnummers 31-33)

Het wordt in casu niet betwist dat Eerste Verzoeker op een niet nader bepaalde datum tijdens het lopende speelseizoen, de lakens van zijn biljarttafels (voorheen van het merk Simonis) vervangen heeft door andere lakens (van het merk Royale Pro) en dat de nieuwe lakens, in tegenstelling tot de oude lakens, vervaardigd zijn uit synthetische stof en niet uit wol.

Het wordt evenmin betwist dat, in het kader van het wisselen van de lakens, Eerste Verzoeker geen voorafgaande kennisgeving aan Verweerder deed, hoewel de NSC op 28 september

2016 aan alle clubs reeds had gecommuniceerd dat officiële wedstrijden georganiseerd door Verweerder enkel kunnen worden gespeeld op lakens en met speelballen die beiden zijn goedgekeurd door Verweerder. Verweerder stelt dat Eerste Verzoeker de beslissing van de NSC zelfs zou hebben goedgekeurd.

Verweerder verduidelijkt in zijn besluiten en in pleidooien dat hij enkel lakens van het merk Simonis heeft goedgekeurd maar kan niet verwijzen naar enige toegepaste goedkeuringsprocedure omtrent dat specifieke merk. Ook in voorgaande correspondentie met Verzoekers deelde Verweerder stevast mee dat enkel lakens van het merk Simonis door hem kunnen worden “goedgekeurd”.

Het is pas voor het eerst in de arbitrageprocedure dat Verweerder desbetreffend verduidelijkt dat Simonis lakens, in tegenstelling tot Royale Pro lakens, uit wol zijn vervaardigd. Verweerder stelt zodoende pas voor het eerst tijdens de arbitrageprocedure dat de fabricagestof van de lakens een voor hem relevant goedkeuringscriterium zou stellen.

Verweerder brengt evenwel geen enkel stuk bij waaruit zou moeten blijken of en dat wollen lakens beter zouden zijn dan synthetische lakens en Verzoekers merken desbetreffend op dat er nog andere merken op de markt bestaan die eveneens wol in hun lakens verwerken maar die thans niet door Verweerder zijn goedgekeurd.

Verweerder kan niet aantonen dat hij zijn eigen geformuleerde criterium (d.i. vervaardiging uit wol) zou hebben toegepast door ook andere merken te hebben goedgekeurd die wol als fabricagestof gebruiken.

In pleidooien deelt de heer Raymond CEULEMANS Q.Q. – veelvoudig wereldkampioen – mee dat de nieuwe lakens van Eerste Verzoeker beter zijn dan de oude lakens, minstens voor wat betreft de discipline van het driebanden. Die vaststelling wordt door Verweerder niet betwist.

Het is vaststaande rechtspraak van het Europees Hof van Justitie en van de Belgische Raad voor Mededinging dat misbruik van machtspositie zich ook kan voordoen wanneer de Onderneming met een dominante positie op één bepaalde markt (hier de biljartfederatie op de markt van het organiseren van biljartwedstrijden) een beslissing neemt waardoor de mededinging op een aanverwante markt verstoord wordt (C 333/94 Tetra Pak/ Commissie 14 november 1996; Aéroport de Paris/Commissie T/128/98 12 december 2000; Belgische Raad voor Mededinging 12-PK-32 Bpost (overweging 125) 10 december 2012; Belgische Raad voor Mededinging, 2009-P/K-10 26 mei 2009 Base/Proximus; Belgische Raad voor Mededinging 2012-P/K-20 30 juli 2012, Tondeur/Presstalis).

In deze heeft de beslissing van de biljartfederatie alleen biljartlakens van een bepaald merk toe te laten, uiteraard zijn gevolgen voor wat de mededinging betreft op de aanverwante markt van verkoop van wedstrijd biljartlakens in België.

Verweerder kan geen enkele objectieve verantwoording voorleggen waarom hij enkel lakens van het merk Simonis zou goedkeuren. Het categoriek toelaten van enkel één type en merk is *in casu* niet objectief verantwoord, of is minstens een disproportionele maatregel en is aldus niet toegelaten. (Voorz. RvM 6 december 2000, nr. 2000-V/M-39, *ETE-Kilt v. ASAF*, BS 27 februari 2001, 6.113; Voorz. RvM 13 november 2001, nr. 2001-V/M-58, *BVBA Daems Racing v. VZW Vlaamse Autosportfederatie*, BS 4 april 2002, 13.925, IV.2.3.b).

Het enkel toelaten van wollen lakens lijkt evenmin objectief verantwoord. Verweerder kan ter zitting geen objectieve reden aangeven waarom wol noodzakelijk zou zijn en betwist niet dat in wedstrijden driebanden de synthetische lakens beter zouden kunnen zijn dan de wollen lakens. Al evenmin toont Verweerder aan dat synthetische lakens een negatieve invloed zouden hebben op de loop van de bal en/of zouden resulteren in competitievervalsing.

Verzoekers tonen daarentegen wel voldoende aan dat in het buitenland wél talloze officiële wedstrijden op synthetische lakens worden gespeeld, waaruit mag blijken dat de criteria die Verweerder thans toepast voor de goedkeuring van lakens een willekeurig karakter hebben en niet objectief verantwoord kunnen worden.

Het willekeurige karakter van de criteria die Verweerder toepast omtrent de goedkeuring van lakens, en de verregaande sanctie die Verweerder een niet-naleving wil koppelen, maakt dat daardoor de rechten van verdediging van Verzoekers worden geschonden.

Het arbitragecollege, dat om deze redenen een inbreuk op artikel 102 VWEU en IV.1 van het Wetboek Economisch recht vaststelt, is gehouden om het Europees mededingingsrecht toe te passen. Dit domein behoort immers tot de regels van openbare orde binnen lidstaten, onverminderd de bevoegdheden die exclusief werden toegekend aan de Europese Commissie of nationale mededingingsautoriteiten. De arbitreerbaarheid van dergelijke geschillen is thans algemeen aanvaard. (KEUTGEN en DAL, *L'arbitrage en droit belge et international. Tome I – Le droit belge*, ed. 2006, 115-120).

Om de nietigheid als burgerrechtelijke sanctie uit te spreken is geenszins vereist dat er enige klacht in het kader van de mededingingsregels zou zijn neergelegd. Bovendien kan enkel het arbitragecollege een herstel op sportief vlak bieden aan Verzoekers.

Om deze redenen dienen de vorderingen ten gronde van Verzoekers te worden toegekend.

IV.3. DE ARBITRAGEKOSTEN

De kosten van de arbitrageprocedure omvatten :

- Administratieve kosten	250 EUR
- Aanhangig maken zaak ARB 139/19	250 EUR
- Aanhangig maken zaak ARB 140/19	250 EUR
- Kosten arbiters	924,74 EUR
⇒ TOTAAL	1.674,74 EUR

Verweerder wordt in onderhavige procedure in het ongelijk gesteld en is de verliezende partij in dit geschil. Hij wordt daarom veroordeeld om de kosten van de arbitrageprocedure (d.z. de kosten van het geding) ten laste te nemen.

V. BESLISSING:

OM DEZE REDENEN,

Het scheidsgerecht aangesteld volgens het Reglement van het Belgisch Arbitragehof voor de Sport :

- Verklaart zich bevoegd om kennis te nemen van de vordering van Verzoekers, welke zij ontvankelijk acht en in de volgende mate gegrond;
- Vernietigt elke beslissing van om het even welk orgaan van Verweerder om wedstrijden die na 30 november 2018 worden gespeeld in het lokaal van Eerste Verzoeker te bestraffen met een forfaitsscore ten nadele van de thuisspeler;
- Vernietigt de beslissing van het Directiecomité van Verweerder dd. 30 januari 2019;
- Vernietigt de beslissing van de Raad van Bestuur van Verweerder dd. 4 maart 2019;
- Zegt voor recht dat de oorspronkelijke resultaten van de wedstrijden die na 30 november 2018 in het lokaal van Eerste Verzoeker werden gespeeld behouden blijven, zodat er lastens Verzoekers geen enkele vorm van sanctie of veroordeling gelegd kan worden wegens het spelen van wedstrijden in het lokaal van Eerste Verzoeker;
- Zegt voor recht dat iedere beslissing en/of praktijk van Verweerder op basis waarvan, zonder objectieve verantwoording, enkel lakens van het merk Simonis worden toegelaten, nietig is, zodat dergelijke beslissing en/of praktijk niet aan Verzoekers, noch aan enig ander lid van Verweerder, kan worden tegengesteld;
- Verleent Verzoekers voorbehoud tot het vorderen van schadevergoeding lastens Verweerder; en
- Veroordeelt Verweerder in de arbitragekosten.

Beveelt dat onderhavige arbitrale uitspraak per email aan de partijen en hun advocaten wordt bekend gemaakt uiterlijk op 15 mei 2019 en geeft daartoe opdracht aan het secretariaat van het Belgisch Arbitragehof voor de Sport.

Beveelt dat bij de publicatie van onderhavige arbitrale uitspraak op de website van het BAS (www.bas-cbas.be) enkel de identiteit van de Eerste Verzoeker en van de Verweerder in de publicatie mogen vermeld worden, terwijl de andere verzoekers geanonimiseerd dienen te worden in de publicatie van de uitspraak, en geeft daartoe opdracht aan het secretariaat van het Belgisch Arbitragehof voor de Sport.

Aldus uitgesproken te Brussel op de zetel van het Belgisch Arbitragehof voor de Sport op 14 mei 2019.

Guido DE CROOCK
Terhaegenstraat, 4A
9310 Moorsel-Aalst

Philippe BILLIET
Louizalaan, 143
1050 Brussel

Frank BURSENS
Bollenbergen 2A bus 20
9052 Gent

Lid

Voorzitter

Lid